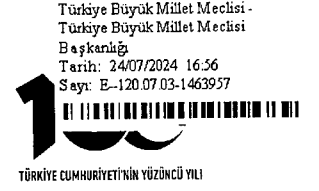

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-12135598

7/11854 GK 149

Konu : Soru Önergesi (7/11854)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 17.05.2024 tarihli ve 1429564 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Mardin Milletvekili Sayın Beritan GÜNEŞ ALTIN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/11854 Esas Numaralı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/11854 Cevap Metni (3 Sayfa)

Mardin Milletvekili Sayın **Beritan GÜNEŞ ALTIN**'a Ait **7/11854** Esas Numaralı Yazılı
Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız engelli bireyler ve ailelerinin güçlendirilmesi ve yaşam standartlarının iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmekte, engelli bireylerin istihdamına ve toplumsal hayata etkin olarak katılımına büyük önem vermektedir.

Engelli bireylere yönelik yürütülecek hizmetlerde odak kurum olma görevini üstlenen Bakanlığımız yaygınlığı gittikçe artan Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) konusunda 2016 yılından itibaren özel çalışmalar yapmaya başlamıştır.

Bakanlığımız, otizm konusunda 2016-2019 dönemini kapsayan ilk ve tek ulusal eylem planını hazırlamış, uygulanmasını izleme ve değerlendirme görevini üstlenmiş ve pek çok faaliyetin hayata geçirilmesi için izleme çalışmalarını yürütmüştür. 2016-2019 dönemi ulusal otizm eylem planı kapsamında toplumsal farkındalığı artırıcı kampanyalar, farkındalık etkinlikleri düzenlenmiş, bilgilendirme, bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

2016-2019 dönemini kapsayan Birinci Ulusal Otizm Eylem Planı döneminde otizmlili bireye sahip ailelere hizmet vermek üzere Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinde ve sosyal hizmet merkezlerinde yeni destek birimleri (otizm masaları) oluşturulmuştur. Bu birimlerde OSB'li bireye sahip ailelere yönelik bakım, haklar, sosyal hizmet ve yardım konularında bilgilendirme, rehberlik ve yönlendirme hizmetleri sunulmaktadır.

Yine otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin ayrımcılığa uğramadan toplumsal hayata katılımlarını teşvik etmek konusunda yasal, kurumsal ve uygulamaya yönelik yapılması gerekenlerin güçlü bir iş birliği ve koordinasyonla gerçekleştirilmesini destekleyecek ilk eylem planının devamı niteliğinde olan 'Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylere Yönelik II. Ulusal Eylem Planı (2023-2030)' hazırlanmış ve 2 Nisan 2023 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır.

II. Ulusal Otizm Eylem Planı (2023-2030) ile otizmlili bireylerin hayatın her alanında merkezi ve yerel düzeyde hizmet sunumunu iyileştirmeyi destekleyecek 9 amaç belirlenmiştir.

Bu amaçlardan biri "Toplumsal Kabulü ve Bilinci Artırmak" olup toplumun otizm konusundaki yanlış bilgilerin giderilmesi ve ön kabullerin ortadan kaldırılması için yapılacak faaliyetleri de içermektedir. Faaliyetler toplumun her kesimine yönelik olup bu kapsamda kamu spotları, kısa film, sosyal medya paylaşımları, belgesel, kısa film yarışması, ulusal kampanya düzenlenmesi, bilgilendirme, bilinçlendirme çalışmaları ve eğitimler gibi planlamalar yapılmıştır.

Bununla birlikte II. Ulusal Otizm Eylem Planının "Etkili Sosyal Hizmet Modelleriyle Bireyi ve Aileyi Güçlendirmek" amacının altında yer alan faaliyetlerden biri olan "Otizm Spektrum Bozukluğu Tanısı Alan Bireylerin Aileleri İçin Bireysel Sosyal Hizmet Danışmanlığı" uygulama modeline ilişkin proje geliştirilmiş Antalya ve Afyonkarahisar illerinde pilot uygulamalara başlanmıştır.

Bu proje ile tanı aldıktan itibaren otizmlili birey ve ailelerine destek mekanizmaları sunulacak, her aileye bir danışman atanarak sistematik ve bütüncül bir yaklaşımla otizmlili bireyler doğru kaynaklara en hızlı şekilde yönlendirilecek ve otizmlili bireylerin takibi sağlanacaktır.

Meslek elemanı tarafından sunulacak hizmetler ise; ailelere otizmle ilgili doğru ve geçerliliği ispatlanmış bilgiler sunmak, otizmlili bireylerin ihtiyaçlarını belirlemek, sunulan hizmetlerle ilgili bilgilendirme yapmak, otizmlili bireyin en uygun hizmetlere ulaşması için aileyle birlikte çalışarak karar alma süreçlerine yardımcı ve destek olmak, ailelere psikososyal destek

hizmeti verilmekle birlikte gerektiğinde ailelerin ekonomik olarak desteklenmesi için sosyal yardım araçlarına yönlendirme yapmaktır.

Otizm Spektrum Bozukluğu olan bireylerin başta sağlık, bakım, özel eğitim olmak üzere mesleki eğitim, istihdam olanaklarından yararlanabilmesi amacıyla sosyal politikalar üretilmekte, mevcut uygulamalar ve yasal düzenlemelerle hizmetler yürütülmektedir.

II. Ulusal Otizm Eylem Planı'nın 7 numaralı "Çalışma Hakkının Hayata Geçirilmesi İçin Açık, Bütünleştirici ve Erişilebilir İş Piyasası ve Çalışma Ortamları Oluşturmak" amacının altında "OSB olan bireylerin eşitlik temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın açık, bütünleştirici ve erişilebilir bir iş piyasasında diğer bireylerle bir arada çalışma hayatına katılımlarının sağlanması; açık iş gücü piyasasına geçişte desteğe ihtiyaç duyan OSB olan bireyler için ihtiyaç duyulan desteklere yönelik özel tedbirlerin alınması ile çalışma hayatında yer alan anneler gibi babaların da erken emeklilik hakkından yararlandırılmalarının sağlanması." hedefi yer almaktadır.

Bu kapsamda OSB'li bireylerin açık iş gücü piyasasında istihdam alanında destekli istihdam modelinin benimsenmesi; iş öncesi, işe giriş ve işte kalış aşamalarında takibinin sağlanması, açık iş gücü piyasasında istihdamı güç OSB'li bireyler için korumalı işyerlerinin kurulmasına yönelik faaliyetlere yer verilmiştir.

II. Ulusal Otizm Eylem Planı (2023-2030) sorumluluğu belirlenen kurum ve kuruluşların yükümlülüklerini yerine getirmeleri ve ilgili kurumların katkı ve destekleriyle yürütülecek olmakla birlikte izleme ve değerlendirme sürecinden Bakanlığımız sorumludur. Uygulanma süreci yedi yıl olarak öngörülüş olan eylem planı ile amaçların, hedeflerin, eylem alanı ve faaliyetlerin uygulanması sırasında ortaya çıkacak sorunların giderilmesi ve izlemenin şeffaf bir anlayışla yapılması hedeflenmiştir.

Bunun dışında Otizm Spektrum Bozukluğu olan bireylere yönelik mevcut sosyal yardım ve desteklere aşağıda yer verilmektedir.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Eğitim Kurumlarına Ücretsiz Taşınması: Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin resmi özel eğitim okulları ile özel eğitim sınıflarına erişiminin sağlanması amacıyla yapılan yardım programıdır. Bu yardım programı uygulamada okul servis ücretleri için Bakanlığımız tarafından Milli Eğitim Bakanlığına kaynak transferi yapılması yoluyla yürütülmektedir. Bu program ile özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin okullarına ücretsiz olarak ulaşımını sağlanarak okula gitme oranlarının artırılması, eğitim ve öğretimin teşvik edilmesi, öğrencilerin ulaşımında yaşadıkları sorunların giderilmesi hedeflenmektedir.

Evde Bakım Yardımı: 2828 sayılı Kanun'un ek 7 nci maddesi hükmü ve ilgili mevzuat gereği yürütülen evde bakım yardımına ilişkin iş ve işlemler Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri tarafından yerine getirilmektedir.

Ayrıca pilot uygulama kapsamında Adana, Ankara ve İzmir bölgelerimizde evde bakım yardımından yararlanan ve otizm tanısı bulunan engelli birey ve ailesine evde destek hizmeti (engellinin kişisel bakımı, ev içi düzen, psikolojik destek vb.) sunulmaktadır. Bu pilot uygulamanın Türkiye geneline yaygınlaştırılması için çalışmalarımız devam etmektedir.

Ücretsiz Seyahat Desteği: Engel oranı %40 ve üzeri olan engelliler ile onlara refakat eden yakınları demiryolları ve denizyollarının şehir içi ve şehirlerarası hatlarından; belediyelere, belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ait şehir içi toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaktadır. Bu kapsamda, Bakanlığımız tarafından belediyeler aracılığıyla

belediyeler tarafından kurulan şirketlere, birlik, müessese ve işletmelere veya belediyeler tarafından yetki verilen özel şahıs ya da şirketlere ücretsiz seyahat kapsamında gelir desteği sağlanmaktadır.

Engelli Kimlik Kartı: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüklerine yapılan başvuru sonucunda düzenlenen engelli kimlik kartı ile engelliler için çeşitli ayrıcalıklar sunulmakta ve engelliler, çeşitli hizmetlerden (seyahat, sinema, tiyatro gibi sanatsal faaliyetler ile müze girişi vb.) indirimli olarak yararlanmaktadır.

Diğer taraftan Bakanlığımız tarafından kamu kurum ve kuruluşları personeline yönelik hak temelli yaklaşımın yaygınlaştırılması ve engelli haklarının güçlendirilmesi amacıyla eğitimler verilmektedir. Bu kapsamda 2023 ve 2024 yılları içerisinde verilen eğitimler;

- 27 Mart 2023 tarihinde Kamu Denetçiliği Kurumu Uzman Yardımcılarına yönelik eğitim,
- 4 Eylül 2023 tarihinde; 108. Dönem Kaymakam adaylarına yönelik eğitim,
- 23 Kasım 2023 ve Kültür ve Turizm Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında görev yapan personele yönelik eğitim,
- 23 Mayıs 2024 tarihlerinde Kültür ve Turizm Bakanlığı üst düzey yetkililerine yönelik eğitim,
- 1 Aralık 2023 tarihinde Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi öğrencilerine yönelik eğitim,
- 2 Mayıs 2024 tarihinde ÖSYM personeline yönelik eğitim.

Bunun yanı sıra Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli personele hizmet içi eğitim programlarında hak temelli yaklaşımın yaygınlaştırılması ve engelli haklarının güçlendirilmesine yönelik konular eğitim programlarında içermektedir.